

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาพแวดล้อมปัจจุบันผู้บริหารแต่ละสถาบันการศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศให้กับสถาบันการศึกษาของตน ถ้าบุคคลในสังคมเป็นผู้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ก็จะเป็นกำลังในการทำประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติ โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อพัฒนาให้เป็นคนที่มีคุณภาพ และมาตรฐานตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ที่กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้มีคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” โดยรัฐมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึง และเพียงพอการจัดการเรียนการสอนเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระมีความคล่องตัวรวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกด้าน ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ดังผลการวิจัยของสุนันทา แก้วสุข (2553, หน้า 312-313) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่องรูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่ผ่านการประเมินในระดับดี : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่า ปัจจัยทางด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลให้การประเมินคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับดี ดังข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์อธิการบดีมหาวิทยาลัยนครปฐม พบว่า ท่านเป็นผู้รู้เป็นคนเก่ง มุ่งมั่น ทุ่มเท และจริงใจในการทำงานท่านได้กำหนดนโยบายไว้อย่างชัดเจน ทั้งนโยบายการบริหารมหาวิทยาลัยโดยทั่วไป และนโยบายในการประกันคุณภาพการศึกษา ในด้านวิสัยทัศน์ที่จะพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มีหลักในการบริหาร คือ ผู้นำต้องเป็นผู้ที่คิดนอกกรอบใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม

ร่วม และบริหารระบบเครือข่ายจึงทำให้ท่านเป็นผู้บริหารที่กำหนดนโยบายไว้อย่างชัดเจน ในการบริหารหลักการกระจายอำนาจงานส่วนใหญ่จึงได้มอบหมายอำนาจให้รองอธิการบดี คณบดีเป็น คนควบคุมดูแลตามสายงานส่วนท่านจะคอยนิเทศให้ข้อคิดติดตามการดำเนินงาน ให้การสนับสนุน อยู่เบื้องหลังช่วยแก้ปัญหาและคอยให้กำลังใจ โดยท่านบริหารงานแบบเดินไปเยี่ยมเยือนตาม หน่วยงานต่างๆ (Management by Walking Around) เป็นประจำโดยมุ่งมั่นที่จะพัฒนามหาวิทยาลัย ให้เกิดความสำเร็วจุดลงมีประสิทธิภาพสูงสุด

สำหรับสถานศึกษาแล้วผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดต่อความสำเร็จ (เกษม วัฒนชัย, 2546) คือ ผู้บริหารนับได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการต่างๆ ของสถานศึกษาจะต้องใช้ความสามารถ ในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ การบริหารจะประสบความสำเร็จได้ ย่อมขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจสั่งการ เพราะการตัดสินใจสั่งการเป็นเครื่องชี้กำหนดทิศทางในการทำงานของบุคลากร ต่างๆ การตัดสินใจย่อมมีผลกระทบต่อองค์กร หรือหน่วยงานอาจทำให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งหลัก ธรรมภิบาล (Good Governance) จึงเป็นหลักการบริหารจัดการที่ดี

วันชัย วัฒนศัพท์ (2546) นำเสนอในการประชุมเพื่อสร้างฉันทามติเกี่ยวกับการนำ หลักเกณฑ์หลักประกันสุขภาพไปปฏิบัติ กระบวนการมีส่วนร่วมจึงมีความสัมพันธ์อย่างมากต่อ การตัดสินใจในโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชน สุขภาพอนามัย และสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้อง ดำเนินการปรึกษาหารือก่อนตัดสินใจ โดยให้เวลาให้โอกาสประชาชนได้เข้าใจในประเด็นปัญหา โครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชน ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการร่วมตัดสินใจ ดังกล่าว ซึ่งกระบวนการที่มาพูดจากันหาทางออกที่ดีที่สุด โดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน การตัดสินใจโดยไม่ใช้เสียงข้างมากลงมติหรือหย่อนบัตร โดยใช้การพิจารณาแต่ละประเด็น และ ไปถึงความต้องการของทุกด้าน (Interests) แล้วเลือกสิ่งที่คิดว่าเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ กระบวนการที่ใช้ไม่ใช่ว่าดี (Debate) ว่าของฉันทามติของเธอดี โดยบอกว่าวิธีการที่ฉันเสนอ ดีกว่าของเธอแต่จะใช้กระบวนการพูดคุยกัน (Dialogue) ซึ่งบางครั้งจะต้องมีกติกา (Ground Rules) ในการพูดคุยกันในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกัน โดยกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้มีการนำไปใช้ ใน ทางอเมริกาเหนือโดยเฉพาะในประเทศแคนาดาอย่างได้ผล (The Canadian Round Tables For Environment and Economy) กระบวนการดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ กระบวนการเจรจาโต้เถียง กระบวนการเจรจาเพื่อหาฉันทามติจึงเป็นกระบวนการที่ใหม่ที่อาจจะ นำไปสู่สันติสุข สันติภาพสถาพร ถ้าเราทำความเข้าใจและนำไปพิจารณาทดลองใช้ในสังคมไทย ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและ สังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มุ่งเน้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินงานตามภาระหน้าที่โดยยึดหลักการพื้นฐาน 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความ

รับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าโดยมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน คือ องค์กรที่มีการบริหารจัดการที่ดีจะช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดีของระดับภาครัฐ และระดับประเทศต่อไป ในทางกลับกัน การกำหนดบทบาทของภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชนในระดับประเทศจะมีผลต่อบทบาทภารกิจและการบริหารจัดการของระดับภาครัฐและระดับองค์กร ดังนั้น ประเทศไทยได้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ให้ไว้ ณ วันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 มาตรา 37 “การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษามีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา” สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

ผู้วิจัยได้ศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559, หน้า 8) ในด้านการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถ และมีปริมาณเพียงพอที่ผ่านมา พบว่าเนื่องจากนโยบายจำกัดอัตรากำลังคน ภาครัฐได้ใช้มาตรการการจูงใจให้ครูออกก่อนเกษียณตั้งแต่ปี 2543-2549 ทำให้ต้องเสียอัตราครูไปจำนวน 53,948 อัตรา (ครูเกษียณ 74,784 อัตราได้คืนเพียง 20,836 อัตรา) อีกทั้งบัณฑิตครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์บางส่วนจบแล้วไม่ได้เป็นครู และมีปัญหาครูสอนไม่ตรงวุฒิ และการขาดแคลนครูในบางพื้นที่ทำให้มีการขาดแคลนครูโดยรวมในเชิงปริมาณและคุณภาพทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา ซึ่งในอนาคตอีกประมาณ 5-10 ปีจะมีครูประจำการเกษียณอายุจำนวนมาก กว่าร้อยละ 50 จึงต้องเตรียมการเพื่อรองรับในด้านการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่วิชาชีพ พบว่า ผู้เลือกคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์เป็นอันดับสุดท้ายๆ เมื่อเข้าสาขาอื่นไม่ได้จึงมาเรียนซึ่งมีเป็นจำนวนมากจึงทำให้ไม่ได้คนเก่งที่มีใจรักมาเป็นครู ในด้านการพัฒนาครู พบว่า ขาดระบบการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง และขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจังทำให้ครูไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบเพียงพอ ในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษา และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาจากส่วนกลางสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ไม่มีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาเท่าที่ควร ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน และเพิ่มเติมการมุ่งเน้นฉันทามติ (วันชัย วัฒนศัพท์, 2546) อีก 1 ด้าน รวมเป็น 7 ด้านในการประสานความแตกต่างในผลประโยชน์ของด้าน

ต่างๆ เพื่อหาข้อยุติร่วมกันอันจะเป็นประโยชน์ต่อทุกด้านไม่ว่าจะเป็นนโยบาย และกระบวนการ ขั้นตอนใดๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในการนำมาพัฒนาการบริหารงานสถานศึกษา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการศึกษาการบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 เพื่อจะได้นำผลการศึกษาในครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารจำแนกตามเพศของครูมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
3. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารจำแนกตามประสบการณ์การทำงานของครูมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
4. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารจำแนกตามวุฒิทางการศึกษาของครูมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
5. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารแตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารแตกต่างกัน
3. ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยครูมัธยมศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำนวน 58 โรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2553 จำนวนครูทั้งหมด 2,626 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเจซี และมอร์แกน จำนวน 421 คน มีค่าความเชื่อมั่น 95% และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เทียบตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า และเพิ่มเติมด้านการมุ่งเน้นฉันทามติอีก 1 ด้าน รวมเป็น 7 ด้าน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น

3.1.1 เพศ

3.1.2 ประสบการณ์การทำงาน

3.1.3 วุฒิต่างการศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

3.2.1 การบริหารงาน 4 ด้าน

- ด้านบริหารงานวิชาการ
- ด้านบริหารงานงบประมาณ
- ด้านบริหารงานบุคลากร
- ด้านบริหารงานทั่วไป

3.2.2 การใช้หลักธรรมาภิบาล 7 ด้าน

- หลักนิติธรรม
- หลักความโปร่งใส
- หลักคุณธรรม
- หลักความมีส่วนร่วม
- หลักความรับผิดชอบ

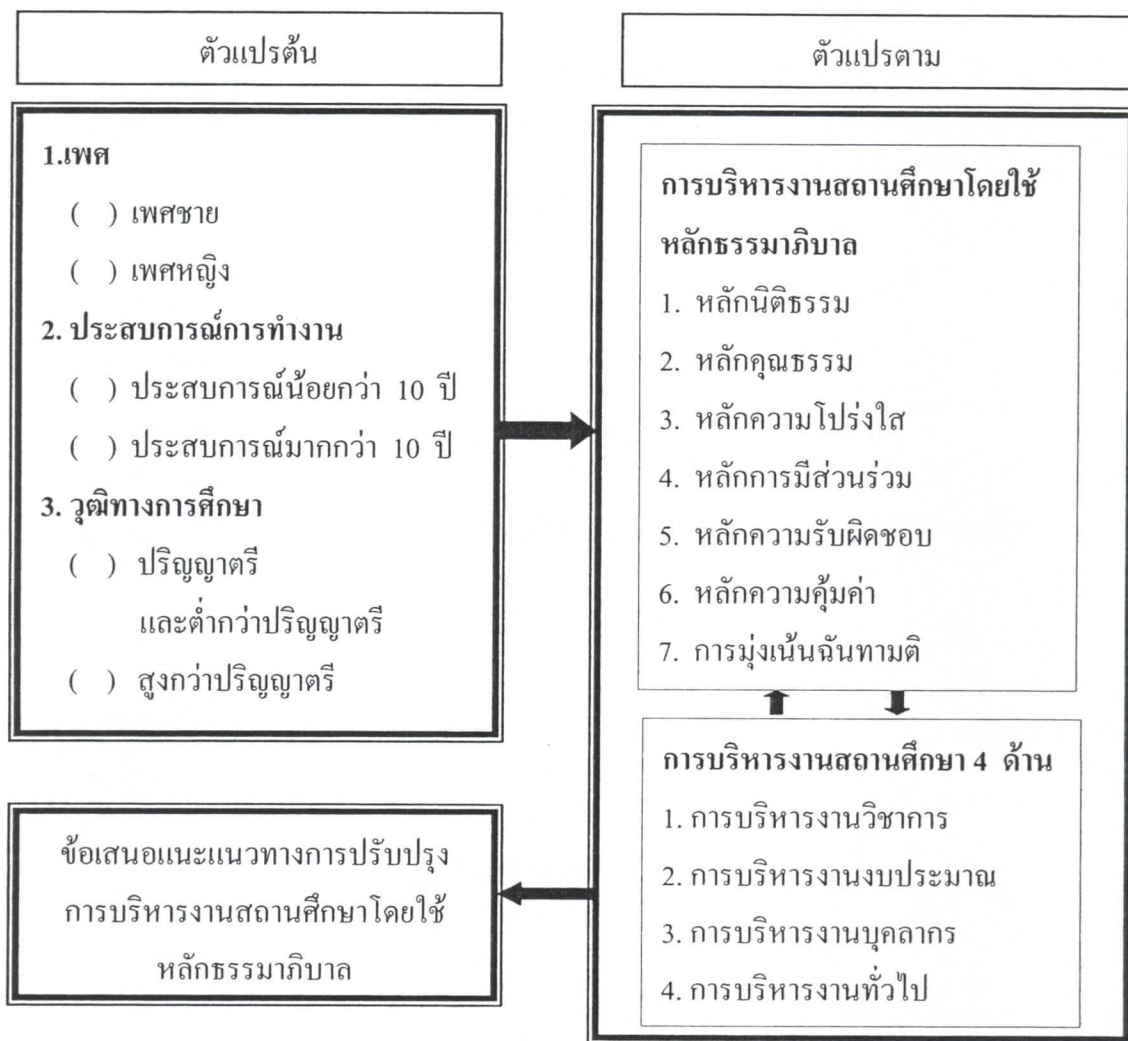
- หลักความคุ้มค่า
- การมุ่งเน้นฉันทามติ

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการวิจัย 1 สิงหาคม 2553 - 30 มกราคม 2554

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารตามแนวคิดจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพุทธศักราช 2542 ซึ่งมีหลักการสำคัญอยู่ 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และเพิ่มเติมในเรื่องของการมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus-Oriented) อีก 1 ด้านรวมเป็น 7 ด้าน ซึ่งสามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. **การบริหารงานสถานศึกษา** หมายถึง กระบวนการบริหารของสถานศึกษาที่ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ที่มีความร่วมมือของผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีการวางแผน การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมและการจัดการ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพมีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการศึกษา ซึ่งเป็นการบริหารงานสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป

1.1 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานปรับปรุงพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีการร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมทุกชนิด ในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการศึกษาของผู้เรียน โดยมีการประสานงานของทุกคนใน โรงเรียนร่วมกันซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดการหลักสูตร และแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอน การนิเทศและพัฒนาการเรียนการสอน การวัดและ ประเมินผลการเรียนการสอน

1.2 การบริหารงานบุคลากร หมายถึง กระบวนการในการแสวงหาบุคคลที่เหมาะสม เพื่อให้ได้คนมาร่วมทำงาน การใช้บุคลากรให้เหมาะสมกับงานที่จะมอบหมายการ บำรุงรักษา และพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานตลอดจน การประเมินผลงานของ บุคลากรเพื่อส่งเสริมให้มีตำแหน่งที่สูงขึ้น การเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ให้เหมาะสม หรือการให้พ้น จากหน้าที่ตามวาระ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแผนอัตราบุคลากร การสรรหา และบรรจุแต่งตั้ง การ บำรุงรักษาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การประเมินบุคลากร

1.3 การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับรายรับและ รายจ่ายเพื่อมาใช้ในการดำเนินงาน โดยมีการควบคุมการดำเนินงานทางการเงินตามกฎหมายที่ ตั้งไว้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งงบประมาณ การบริหารงาน งบประมาณ การบริหารพัสดุครุภัณฑ์ การระดมทรัพยากร และการจัดการสินทรัพย์ การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพ

1.4 การบริหารงานทั่วไป หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหาร องค์กรที่ช่วยประสานส่งเสริม และสนับสนุนให้การบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนการ อำนาจการและความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการงานธุรการ และสารบรรณงานทะเบียนสถิติ และรายงานงานกิจกรรมนักเรียนและบริการต่างๆ งาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานอาคารสถานที่ งานการวางแผนอำนาจการและ ประสานงาน

2. **ครุมัธยมศึกษา** หมายถึง ครุมัธยมศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ประจำปีการศึกษา 2553 ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 4 จังหวัด ประกอบด้วย 1) จังหวัด สมุทรสงคราม 2) จังหวัดสมุทรสาคร 3) จังหวัดเพชรบุรี และ 4) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวม 58 โรงเรียน

3. **ประสบการณ์ทำงานของครูมัธยมศึกษา** หมายถึง ครูมัธยมศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี และประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป

4. **วุฒิทางการศึกษาของครูมัธยมศึกษา** หมายถึง ครูมัธยมศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

5. **หลักธรรมาภิบาล** หมายถึง หลักการบริหารการจัดการดูแลประโยชน์ของส่วนรวม และการรักษาผลประโยชน์ซึ่งกันและกันระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไปในทุกๆ ด้านและทุกๆ ระดับ เพื่อให้มีการวางกรอบการทำงานอย่างเป็นระบบที่มีความสัมพันธ์วิธีการ มีเครื่องมือที่ก่อให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดีด้วยความเป็นธรรม เคารพสิทธิอย่างเสมอภาค มีระบบการใช้กฎหมายที่ยุติธรรมมีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีความโปร่งใส มีความคงเส้นคงวา สามารถตรวจสอบได้รับรู้ได้ เมื่อตัดสินใจแล้วเปิดเผยเหตุผลได้ การใช้อำนาจมีที่มาที่ไปอย่างเปิดเผยชัดเจน และสามารถสั่งการได้อย่างไม่มีข้อจำกัด ดังนั้นหลักธรรมาภิบาล คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า และเพิ่มเติมการมุ่งเน้นฉันทามติ

5.1 **หลักนิติธรรม** หมายถึง การมีกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ยุติธรรมและชัดเจนของกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคเท่าเทียมกัน เป็นที่ยอมรับของสังคมอันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎข้อบังคับเหล่านั้น ด้วยกระบวนการยุติธรรมและถูกบังคับใช้กับคนกลุ่มต่างๆ อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน โปร่งใสและตรวจสอบได้

5.2 **หลักคุณธรรม** หมายถึง การใช้อำนาจความชอบธรรม ในความถูกต้องดีงามเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีคุณภาพ มีความซื่อสัตย์จริงใจ ชยัน อดทน มีระเบียบวินัยในการประกอบอาชีพที่สุจริตมีการบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรอย่างเกิดประโยชน์สูงสุดสังคมมีเสถียรภาพอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

5.3 **หลักความโปร่งใส** หมายถึง กระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์กติกาต่างๆ ที่มีการดำเนินการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาของคนในองค์กรมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้และมีความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้ไม่ว่าเป็นจากองค์กรภายใน หรือองค์กรภายนอก

5.4 **หลักการมีส่วนร่วม** หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของบุคลากรทุกด้านในองค์กรร่วมกันแสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติที่เห็นพ้องต้องกัน เพื่อเปิดกว้างในความคิดเห็นหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุกๆ คนเกิดการเปลี่ยนแปลงใน

ทิศทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กร เพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

5.5 หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่การใส่ใจในปัญหา และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาในสิ่งที่ตนเองปฏิบัติ โดยจะคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นหลัก และมีจิตใจที่เสียสละให้แก่ส่วนรวม และพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบจากการร้องเรียน หรือการกล่าวหาที่ได้รับจากการกระทำของตน

5.6 หลักความคุ้มค่า หมายถึง การจัดการบริหารปริมาณ และคุณภาพการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรและส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

5.7 การมุ่งเน้นฉันทามติ หมายถึง การประสานความแตกต่างในผลประโยชน์ของด้านต่างๆ เพื่อหาข้อยุติร่วมกันอันจะเป็นประโยชน์ต่อกฎด้านไม่ว่าจะเป็นนโยบาย และกระบวนการขั้นตอนใดๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

6. แนวทางการปรับปรุงการบริหารงานสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษา หมายถึง การนำหลักธรรมาภิบาล 7 ด้านของผู้บริหารโรงเรียนไปร่างเป็นแนวทางที่จะทำให้ผู้บริหาร โรงเรียนใช้หลักการดังกล่าว เพราะจะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้การบริหารงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และนำเสนอเป็นแนวทางต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำไปใช้ปรับปรุงการบริหารงานสถานศึกษา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
2. ได้ข้อมูลสารสนเทศนำไปใช้พิจารณาประกอบการกำหนดนโยบาย และแนวทางการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลต่อไป